

Дата: 16.02.2023р.

Урок: Основи здоров'я

Клас: 8-Б

**Тема. Кримінальна відповідальність за злочини сексуального характеру. Віктимна поведінка.**

**Мета:** ознайомити з поняттям «віктимна поведінка», дати уявлення про кримінальну відповідальність за злочини сексуального характеру; сприяти формуванню в учнів стійких переконань щодо пріоритету поведінки в правовому полі; розвивати навички адвокації, вміння відстоювати свою позицію, права; виховувати мотивацію на безпечну поведінку в соціальному середовищі.

Хід уроку

Переглянути відеоурок можна за посиланням

<https://youtu.be/SNe8Bx9P2Mc> .

## I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ.

Привітання.

## II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ.

Продовжіть речення власної думки незавершених речень:

- Справжній друг завжди \_\_\_\_\_.
- Справжній друг ніколи \_\_\_\_\_.
- Я б хотів, щоб мій друг \_\_\_\_\_.
- Я завжди б міг розповісти моєму другові \_\_\_\_\_.
- Я ніколи не розповів би моєму другові \_\_\_\_\_.
- Я – хороший друг, тому що \_\_\_\_\_.

## III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. Повідомлення теми уроку.



#### IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ.

**Насильство** — це фізичний або психічний вплив особи на іншу людину, який порушує її право на особисту недоторканність, з метою досягнення певного особистого "задоволення".

**Насильства за метою поділяються на три групи:**

- некорисливі;
- корисливі;
- які посягають на основи національної або громадської безпеки, а також на авторитет органів державної влади і місцевого самоврядування.

#### **Ознаки поняття насильства:**

- це активна поведінка — дія. Застосувати насильство шляхом бездіяльності не можна;
- дія, спрямована проти іншої особи;
- примусовий вплив, який здійснюється всупереч волі потерпілого, з застосуванням проти нього сили;
- заподіяння шкоди життю, здоров'ю, особистій свободі іншої людини, заподіяння тілесних ушкоджень, мордування, побої тощо;
- залякування, погроза потерпілому;
- застосовується умисно і супроводжується відповідною мотивацією, в центрі якої — ігнорування прав і свобод людини.

## Спеціалісти виділяють чотири основні форми жорстокого поводження з дітьми:

1. *Фізичне насильство* – це навмісне завдання фізичних ушкоджень дитині, а також свідоме позбавлення свободи, помешкання, їжі, одягу та інших нормальних умов життя, які можуть призвести до смерті дитини, викликати порушення фізичного та психічного здоров'я.
2. *Сексуальне насильство* – це залучення дитини з її згоди (або без такої) у сексуальні дії з дорослими задля задоволення або вигоди останніх.
3. *Психологічне (емоційне) насильство* – це періодичний, тривалий або постійний психічний вплив на дитину, спрямований на навмісне приниження її честі й гідності, що стає причиною образ, страху, невпевненості в собі, гальмує розвиток особистості й призводить до формування патологічних рис характеру.
4. *Зневага до потреб дитини* – це відсутність елементарної турботи про дитину, від чого порушується її емоційний стан і з'являється загроза здоров'ю або розвитку.

***Жертві** може бути завдано шкоди і в результаті її необачливих дій, неправильної оцінки ситуації, а через це й неправильної поведінки.*

До ситуацій, коли в результаті поведінки жертви створюється об'єктивна можливість вчинення злочину, належать також відсутність необхідної реакції на злочинні чи інші негативні дії, невчинення опору діям злочинця.

*Віктимологія - частина кримінології, що займається участю фізичної особи, - жертви у формуванні криміногенної ситуації (злочинності)*

**Віктимна поведінка** (від англ. victim - жертва) - такі дії і вчинки людини, які провокують бажання на неї напасти.

**Віктимність** - психічні нахили особистості, притаманна людині здатність або схильність стати в певних обставинах жертвою злочину.



## Спровокувати можна:

- ❖ *словами або інтонацією висловлювань;*
- ❖ *жестами, діями, манерами поведінки;*
- ❖ *застосуванням сили;*

*Віктимна поведінка, яка заснована на інтонації, жестах, діях ділиться на три види:*

- *дії жертв показують її невпевненість, переляк, страх. Злочинець в такій ситуації бачить перед собою легку здобич. Від цього він почуває себе рішучим і владним;*
- *дії, які привертають увагу і провокують;*
- *дії, що посилюють емоційну напругу, викликають лютість, злість, агресію. Жертва сипле образами, погрозами.*

## Важливо зрозуміти, що:

- ✓ *значна кількість жертв до самого останнього моменту не розуміють те, що дійсно знаходяться у великій небезпеці.*
- ✓ *нормальна на вигляд людина може виявитися небезпечним злочинцем. Зовнішність і поведінка людини часто не розкривають її справжніх намірів;*
- ✓ *Патологічний страх перед злочинністю виражається в паніці, нав'язливих фобіях стати жертвою, в сприйнятті будь-якого оточення як соціально небезпечного, в неадекватних агресивних реакціях.*

# Приклади віктимної поведінки

- Поїздки в машинах з незнайомими людьми, демонстрація гаманця під час купівлі;
- Вступ у взаємодію з циганами.
- Відмічений зв'язок між входженням в моду "міні" (короткого і надкороткого одягу) і кількістю зґвалтувань, яка різко зростає.
- Більшість зґвалтувань - необачна поведінка жертв: розпивання алкоголю з незнайомими людьми, зухвалий одяг, шлях без супроводжуючої в темний час доби.
- Крадіжки - необачне поводження з ключами, відкриття дверей незнайомим людям, повідомлення відомостей про відсутність людей у будинку, та ін.

## Статистика:

- 70 % жертв зґвалтувань були знайомі із злочинцями.
- Дівчата до 17 років удвічі частіше піддаються насильству, ніж у віці 18-23 р.

Як правило, зґвалтування здійснюються знайомими потерпілим особами (приблизно у 60% випадків).

Дві третини потерпілих були знайомі з насильником, причому 22% познайомилися в день скоєння злочину.

### Щоб виключити "зґвалтування на побаченні":

- Не вживайте алкоголю і наркотиків, вони можуть вплинути на ваше сприйняття дійсності.
- Зі своїм новим бойфрендом зустрічайтеся в компанії ваших друзів.
- Намагайтеся уникати ситуацій, які можуть призвести до насилля.
- Якщо ти не хочеш сексу, не треба поводитися провокуюче.
- У разі застосування до тебе сили - кричи, кусайся, дряпайся, відбивайся, тобто, роби усе, щоб вирватись та втекти. Застосовуй будь-які хитрощі, обман!

Якщо відбулося насильство стосовно тебе, **обов'язково розкажи дорослим: батькам, класному керівнику, психологу, заступнику з виховної роботи**, вони повірять тому, що ти їм розповіси, та завжди допоможуть: це не твоя провина!!!

Фізкультхвилинка для очей <https://youtu.be/6VUds60cYGM>.

### **V. УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ. ПІДСУМОК.**

Що таке «насильство»? На які три групи поділяють насильство?

Назвіть ознаки насильства.

Які чотири форми жорстокого поводження з дітьми ви знаєте?

Розтлумачте поняття «віктивна поведінка»? Назвіть види віктивної поведінки та приклади.

Вкажіть дії, які потрібно знати, щоб не піддатися «зґвалтуванню на побаченні».

Що таке «віктимологія» та «віктимність»?

**VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.** Скласти «портрет» людини, що завжди демонструє упевнену поведінку, протилежну віктимній. Свою роботу сфотографуйте та надішліть на платформу HUMAN або на електронну адресу вчителя [ndubacinskaa1@gmail.com](mailto:ndubacinskaa1@gmail.com).

Повторення теми «Алгоритм рятування людей під час пожежі».

